

Pan

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na wystąpienie Pana Rzecznika z 5 listopada 2020 r. (sygn. XI.543.40.2020.JS) w sprawie *zakupu samochodów dla jednostek administracji publicznej ze środków Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji* przekazane przy piśmie Pana Rafała Siemianowskiego, Podsekretarza Stanu-Zastępcy Szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów (sygn. BPRM.4420.34.2020.TI), uprzejmie przedstawiam, co następuje.

W ramach przetargu ogłoszonego przez Centrum Obsługi Administracji Rządowej (COAR) ze środków Unii Europejskiej (UE) z Programu Krajowego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) jest planowane dofinansowanie zakupu jedynie trzech pojazdów dla Urzędu do Spraw Cudzoziemców (UdSC)¹. Podkreślam, że nie będą to limuzyny, lecz samochody osobowe typu kombi (segment C) o napędzie hybrydowym².

Urząd do Spraw Cudzoziemców planuje realizację projektu współfinansowanego z FAMI o roboczym tytule „Wsparcie logistyczne w zakresie udzielania pomocy socjalnej II”. Zakłada się, że jego realizacja będzie skutkować usprawnieniem systemu azylu i recepcji w Polsce poprzez ulepszenie floty transportowej wykorzystywanej na rzecz przebywających w Polsce osób ubiegających się o ochronę międzynarodową. Szef UdSC, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. *o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*³ jest organem odpowiedzialnym za rozpatrzenie wniosku o udzielenie cudzoziemcowi ochrony międzynarodowej w Polsce, a także zapewnienie mu opieki socjalnej i medycznej. Samochody mają służyć bieżącemu wsparciu działania UdSC zajmującego się administrowaniem dziesięcioma ośrodkami dla cudzoziemców zlokalizowanymi w różnych częściach Polski⁴.

Środki FAMI są rozdysponowane w ramach celów szczegółowych: *Azyl, Integracja/Legalna migracja, Powroty* i mogą zostać przyznane w ramach otwartego lub ograniczonego naboru wniosków, bądź też w ramach bezpośredniego przyznania dofinansowania, w przypadku, gdy beneficjent posiada monopol *de iure* lub *de facto* w zakresie realizowanego działania. Projekt UdSC jest w fazie przygotowywania i nie uzyskał dotychczas dofinansowania. W przypadku podjęcia decyzji o przyznaniu dofinansowania w ramach FAMI, zostanie zastosowana procedura bezpośredniego jego przyznania, co wynika z faktu, że UdSC posiada monopol *de iure* w zakresie funkcjonowania ośrodków dla cudzoziemców. W przypadku, gdy projekt otrzyma dofinansowanie z FAMI, samochody zostaną sfinansowane w proporcji: 75% wkład UE/25% środki budżetowe.

Jednocześnie wyjaśniam, że decyzja o przyłączeniu się UdSC do przetargu COAR wynikała z możliwości uzyskania korzystniejszej oferty cenowej w ramach wspólnego zamówienia. W związku ze specyfiką zamówień unijnych, dokumentacja przetargowa została oznaczona przez COAR logotypami UE oraz informacją o dofinansowaniu zamówienia ze środków FAMI, mimo, że planowane dofinansowanie dotyczy jedynie trzech pojazdów.

¹ Większość taboru samochodowego pozostającego w dyspozycji UdSC wykazuje wysoki poziom zużycia, a część pojazdów na przestrzeni ostatnich kilku lat musiała zostać wycofana z użytkowania ze względu na wysokie koszty utrzymania i napraw oraz brak możliwości zapewnienia należytego poziomu bezpieczeństwa dla kierowcy i pasażerów

² Segment C to niższa, średnia klasa samochodów osobowych, które cechuje zwarta, kompaktowa budowa zapewniająca względny komfort jazdy dla 4 dorosłych osób i umiarkowanie duża przestrzeń na bagaż, klasa ta zwana jest także samochodami kompaktowymi. Wymienione samochody z uwagi na swoje gabaryty i przeznaczenie charakteryzują się niskimi mocami silników.

³ Dz.U. z 2019 r. poz. 1666, z późn. zm.

⁴ Zapewnienie pracownikom tych ośrodków możliwości wykorzystywania pojazdów jest niezbędne do realizacji wielu zadań świadczonych na rzecz cudzoziemców. Pracownicy UdSC m.in. reprezentują interesy podopiecznych przed jednostkami administracji centralnej i samorządowej, placówkami edukacyjnymi (przedszkola, szkoły podstawowe, ponadpodstawowe). Zakup nowych środków transportu przyczyni się również do usprawnienia organizacji opieki socjalnej i zdrowotnej, a także umożliwi transport zaopatrzenia niezbędnego do funkcjonowania ośrodków dla cudzoziemców prowadzonych przez UdSC.

Oficjalne sprostowanie Centrum Informacyjnego Rządu odnoszące się m. in. do sposobu finansowania ww. zamówienia zostało zamieszczone 2 listopada 2020 r. na stronie internetowej CIR⁵.

Jednocześnie informuję, że w ramach Programu Krajowego FAMI nie zakupiono żadnych pojazdów dla instytucji i podmiotów nie związanych z zadaniami Funduszu. W 2018 r. UdSC zakupił z dofinansowaniem FAMI dwa samochody marki Mercedes Sprinter przystosowane m.in. do przewozu osób niepełnosprawnych⁶.

Należy podkreślić, że celowość i prawidłowość wydatkowania środków FAMI jest regularnie kontrolowana przez audytorów Ministerstwa Finansów i Izby Administracji Skarbowej, Komisję Europejską oraz Europejski Trybunał Obrachunkowy. W trakcie tych kontroli jest badana m.in. zgodność realizowanych projektów z celami FAMI. Żadna z nich nie wykazała nieprawidłowości w tym zakresie. Ponadto, są prowadzone również audyty systemu wdrażania FAMI, które jednoznacznie wskazują, że system działa prawidłowo.

Odnosząc się do stwierdzenia Pana Rzecznika, że „od wielu lat organizacje pozarządowe w Polsce, udzielające migrantom wsparcia prawnego, psychologicznego i integracyjnego, podnoszą, że nie mogą liczyć na skuteczną pomoc ze środków FAMI”, pragnę zauważyć, że ogółem w ramach FAMI w latach 2014-2020 dofinansowano 171 projektów. W 8 konkursowych naborach wniosków 141 projektów otrzymało dofinansowanie, w tym 79 z nich złożyły organizacje pozarządowe, Caritas Polska, szkoły wyższe, jednostki samorządu terytorialnego oraz Międzynarodowa organizacja do spraw Migracji, a pozostałe 62 wojewodowie, w części w partnerstwie z organizacjami pozarządowymi. Jeden projekt, realizowany przez Fundację Instytut Spraw Publicznych, dofinansowano w ramach działań szczególnych Komisji Europejskiej. Ponadto zostało dofinansowanych 29 projektów realizowanych przez Komendę Główną Straży Granicznej⁷, UdSC⁸ oraz ówczesne Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Projekty te były/są realizowane w procedurze pozakonkursowej z uwagi na istniejący monopol *de iure*. Informacje dotyczące projektów dofinansowanych ze środków FAMI są dostępne na stronie internetowej Departamentu Funduszy Europejskich MSWiA.⁹ Ponadto listy Beneficjentów oraz projektów FAMI, wraz z kwotą dofinansowania, są ogólnie dostępne na portalu otwarte dane¹⁰.

Z poważaniem
MINISTER
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
z up. Błażej Poboży
Podsekretarz Stanu
- podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym –

Do wiadomości: Departament Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

⁵ <https://www.gov.pl/web/premier/oswiadczenie-cir-w-sprawie-planowanych-przez-coar-zakupow-samochodow-sluzbowych>.

⁶ Urząd zakupił dwa busy w celu zwiększenia możliwości transportowych do realizacji ustawowych zadań, tj. zapewnienie cudzoziemcom przewozu: z ośrodków recepcyjnych do pobytowych; z ośrodków do placówek o charakterze medycznym (ze szczególnym uwzględnieniem osób o ograniczonej mobilności); z ośrodków do siedziby UdSC w związku z postępowaniami o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz w celu uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych organizowanych przez instytucje współpracujące z Urzędem, a także w przypadkach nagłych, takich jak jednorazowe przeniesienia dużych grup cudzoziemców. Zakupione pojazdy służą do realizacji zadań wykonywanych w ośrodkach recepcyjnych, głównie w ośrodku w Podkowie Leśnej-Dębaku.

⁷ Straż Graniczna (SG) prowadziła działania zmierzające do poprawy warunków przyjmowania i pobytu cudzoziemców ubiegających się o ochronę międzynarodową w obiektach SG: doposażono punkty administracyjne, w których prowadzone są czynności wobec cudzoziemców (pomoc medyczna, psychologiczna, tłumaczeniowa), udzielano wsparcia materialnego cudzoziemcom najbardziej potrzebującym (m.in. wyprawki, zestawy higieniczne, odzież, itp.). Cudzoziemcom zobowiązanym do powrotu (powroty przymusowe) było możliwe udzielenie pomocy prawnej w ramach projektów realizowanych przez organizacje pozarządowe.

⁸ Urząd do Spraw Cudzoziemców realizował projekty, dzięki którym m.in. remontowano pomieszczenia, w których mieszkają cudzoziemcy oraz świetlice edukacyjne i inne pomieszczenia ogólnodostępne, a także udzielano wsparcia materialnego cudzoziemcom (np. wyprawki, pakiety edukacyjne, materiały medyczno-higieniczne).

⁹ <http://fundusze.mswia.gov.pl/ue/fundusze/wdrazane/fundusz-azyly-migracji/15181,Baza-projektow-FAMI.html>

¹⁰ <https://dane.gov.pl/pl/dataset/890,fundusz-azyly-migracji-i-integracji-fami>.